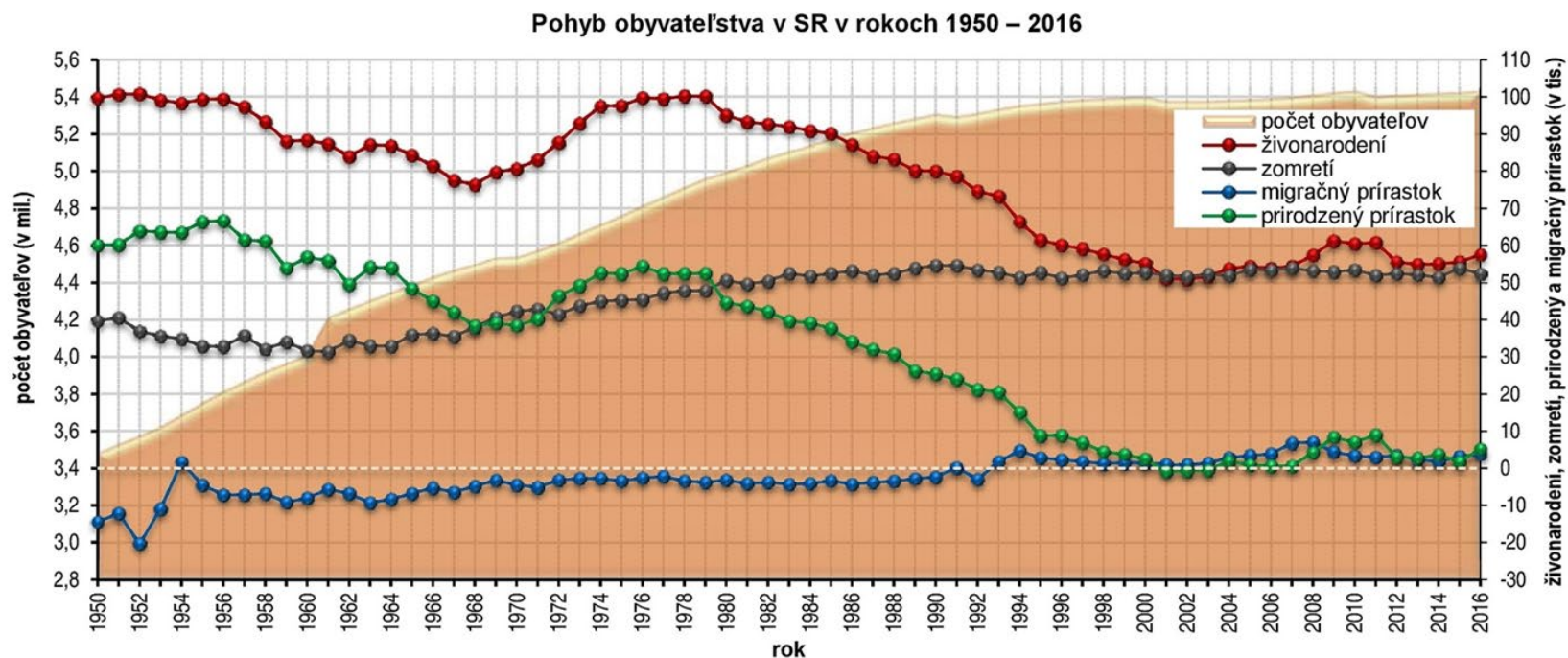

Úvodná konferencia projektu
Zraniteľní v digitálnom veku

Starnutie populácie a sociálna problematika vo svetle čísiel

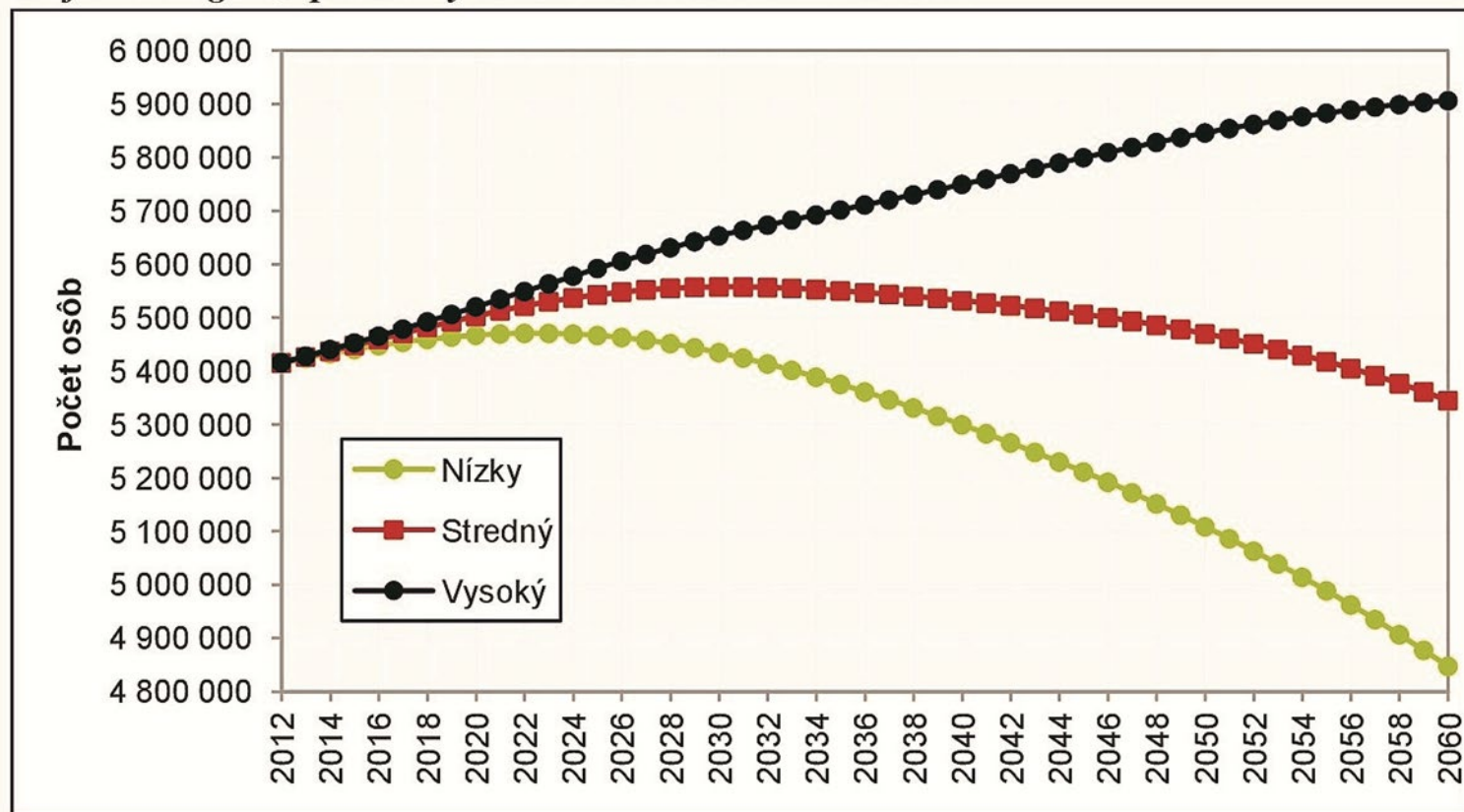
Peter Mach

Demografický vývoj 1950 - 2016

Prognóza počtu obyvateľov do roku 2060

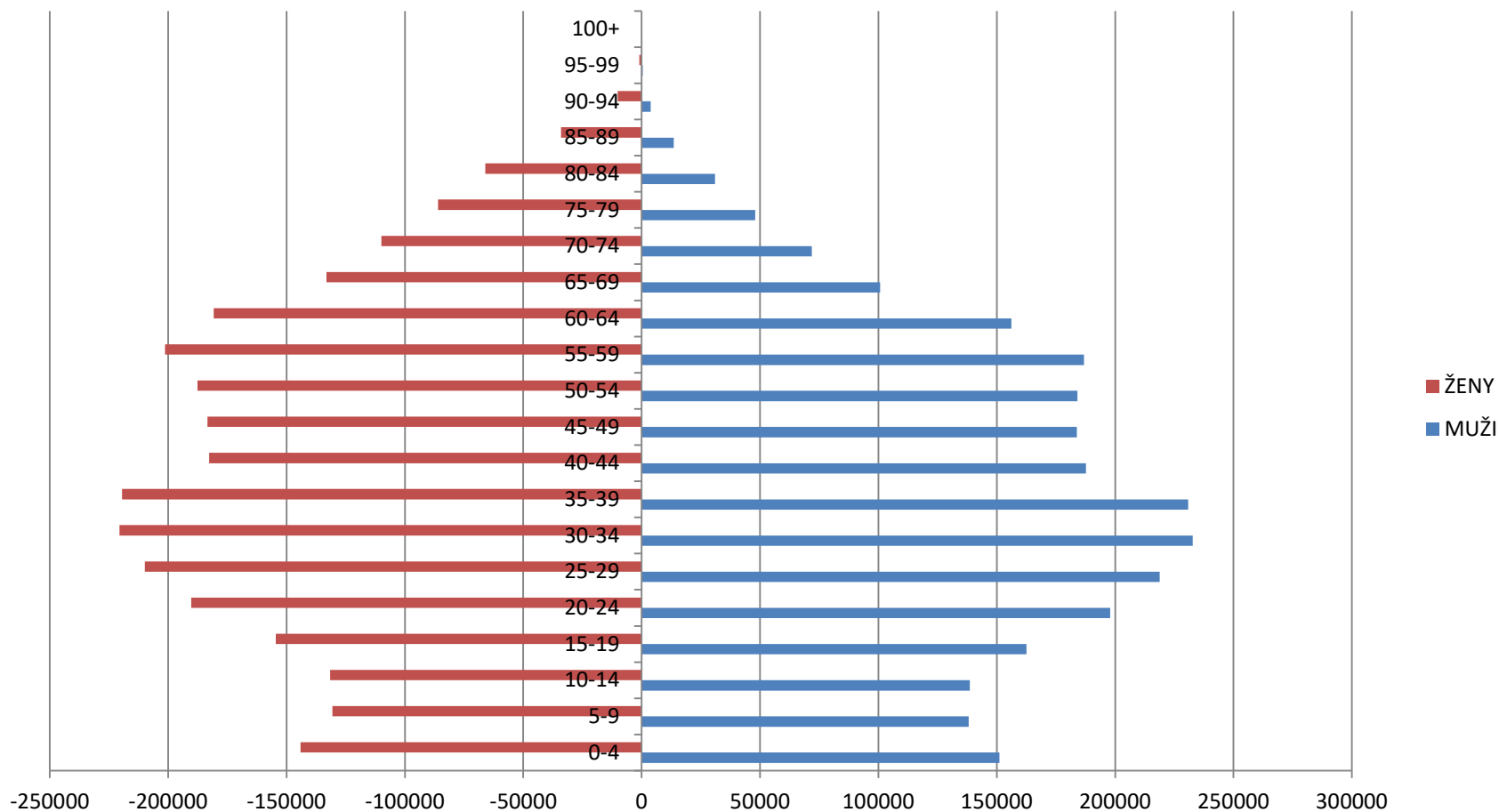
Graf 48: Prognóza počtu obyvateľov Slovenska do roku 2060

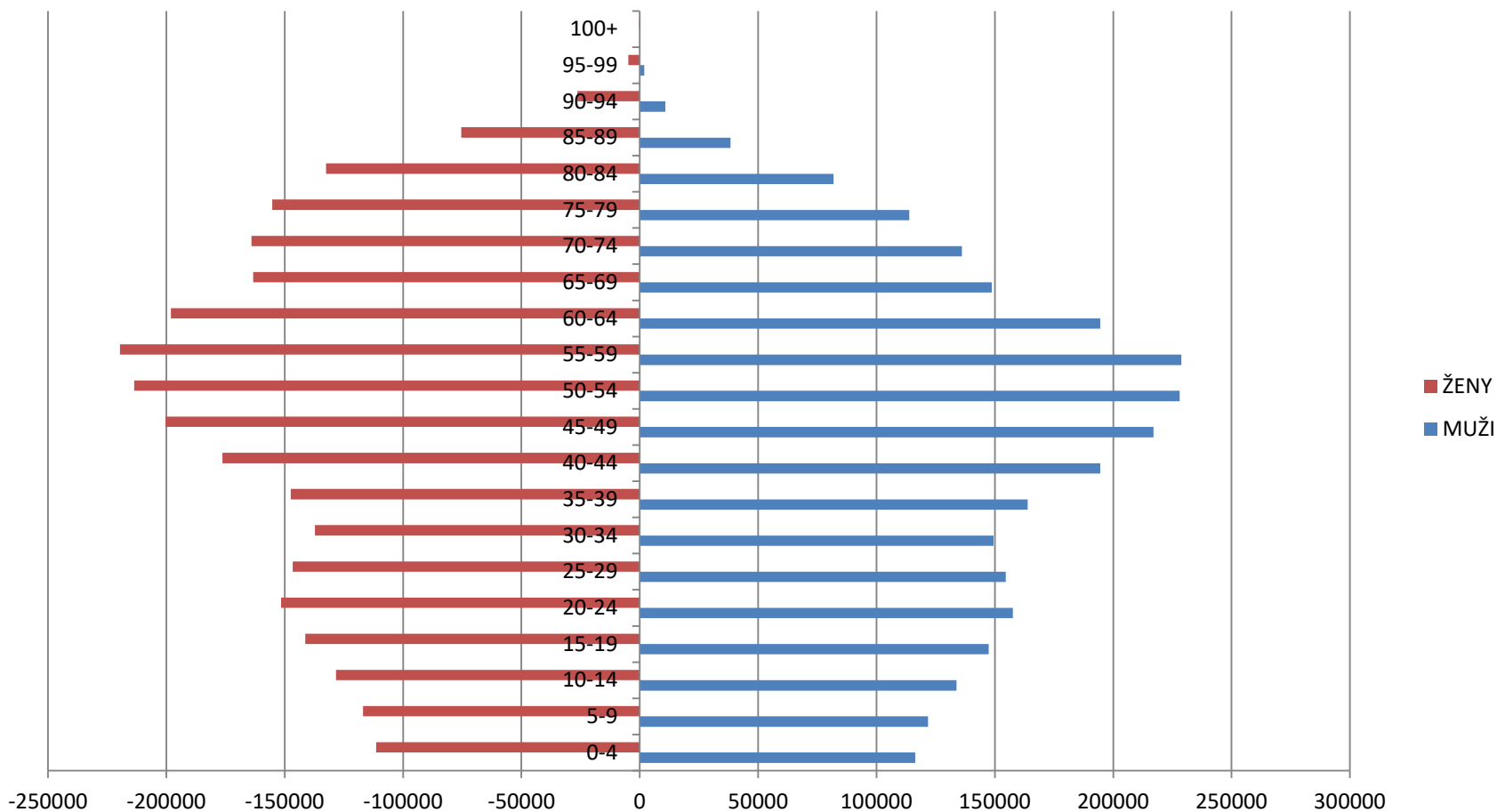
Závery Prognózy počtu obyvateľov do roku 2060

Podľa predpokladov prognózy sa očakávaný počet obyvateľov v roku 2060 môže pohybovať v intervale od 4 848 tis. osôb (nízky variant) do 5 906 tis. osôb (vysoký variant). Najpravdepodobnejší sa z dnešného pohľadu zdá byť mierny nárast počtu obyvateľov do roku 2030 (na hodnotu 5 558 tis. osôb) a následné zníženie na hodnotu 5 345 tis. osôb do roku 2060. Rozhodujúci pre vývoj budúceho počtu obyvateľov bude vývoj pôrodnosti a hlavne migrácie.

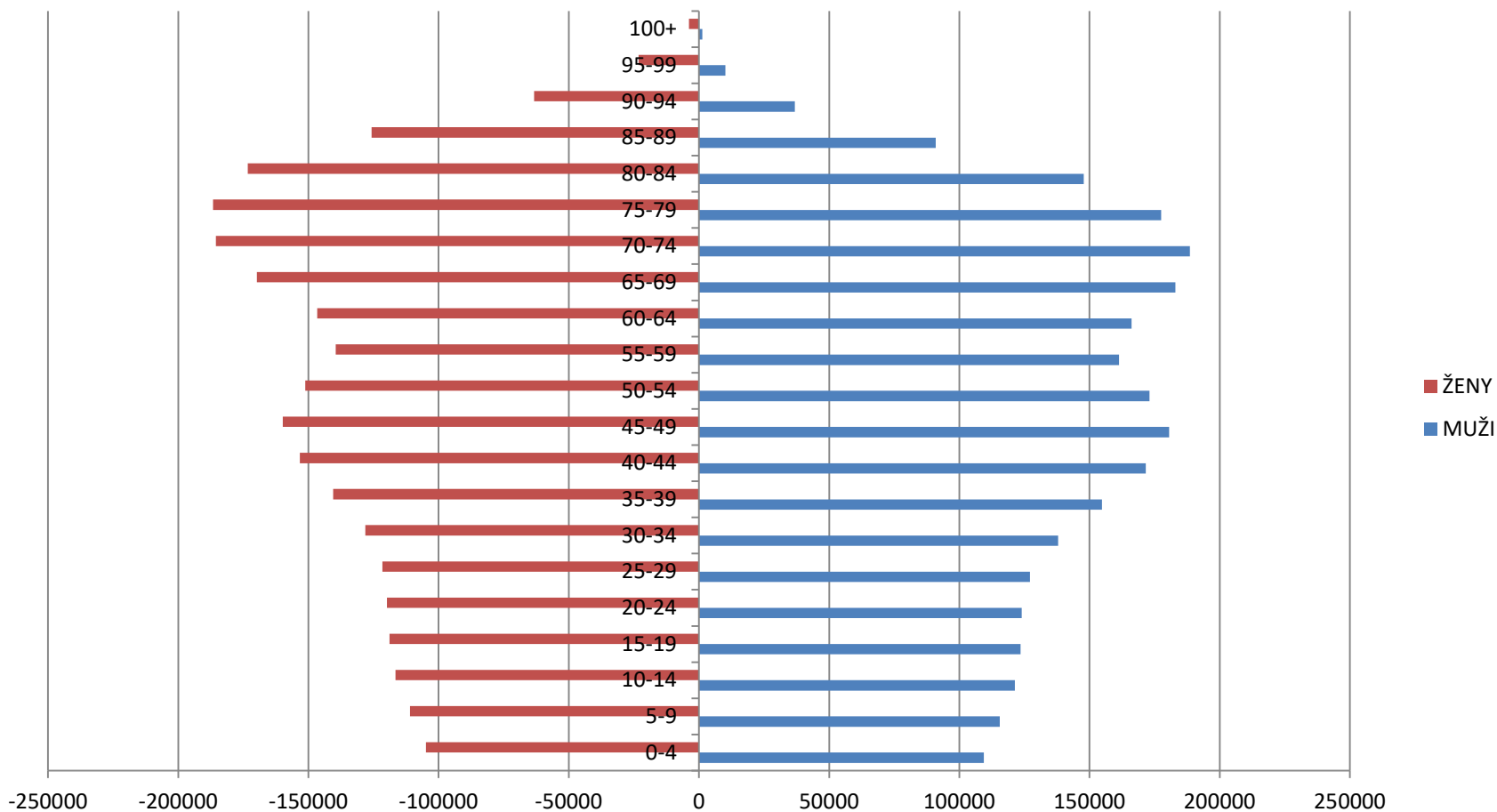
Vekové zloženie obyvateľstva – východiskový stav 2012

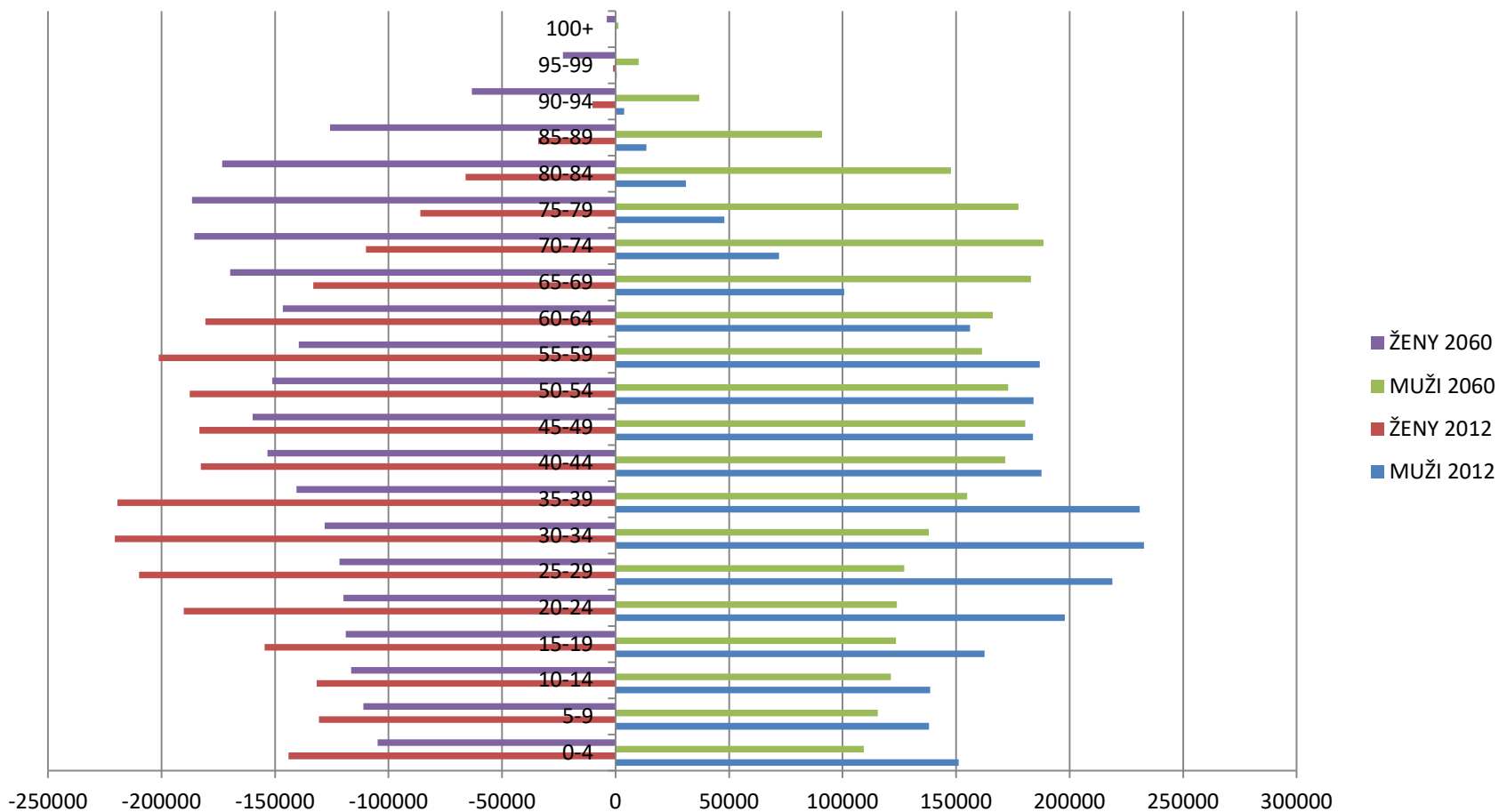
Vekové zloženie obyvateľstva – prognóza 2035

Vekové zloženie obyvateľstva – prognóza 2060

Vekové zloženie obyvateľstva – porovnanie 2012 / 2060

Závery prognózy Vekového zloženia obyvateľstva

Proces populačného starnutia v najbližších desaťročiach je nezvratný.

Populačné starnutie bude veľmi intenzívne a nezastaví sa pred koncom prognózovaného obdobia, aj keď po roku 2045 možno pozorovať prvé príznaky spomalenia trendu populačného starnutia. Je to zapríčinené tým, že silné povojnové populačné ročníky budú už prakticky vymreté a ďalšie silné populačné ročníky narodené v 70. rokoch minulého storočia začnú prichádzať do veku najvyššej úmrtnosti.

Závery prognózy Vekového zloženia obyvateľstva

Priemerný vek obyvateľstva bude mať počas celého prognózovaného obdobia rastúcu tendenciu a do roku 2060 sa zvýši zhruba na 49 rokov. Ide o nárast oproti východiskovému roku prognózy o 10 rokov resp. 25 %.

V roku 2018 bol priemerný vek populácie 40,8 roka.

Závery prognózy Vekového zloženia obyvateľstva

V roku 2011 pripadlo na 100 obyvateľov v predproduktívnom veku (0 – 14 rokov) necelých 83 obyvateľov v poproduktívnom veku (65 a viac rokov), v roku 2060 pripadne na 100 obyvateľov v predproduktívnom veku zhruba 220 seniorov.

V roku 2018 pripadlo na 100 obyvateľov v predproduktívnom veku (0 – 14 rokov) prvý raz viac ako 100 obyvateľov v poproduktívnom veku (65 a viac rokov) – presne 102.

Závery prognózy Vekového zloženia obyvateľstva

(Index zaťaženia)

V roku 2011 pripadalo na 100 obyvateľov v produktívnom veku (20 – 64 rokov) 52 neproduktívnych obyvateľov (vo veku do 19 rokov alebo vo veku nad 64 rokov).

V roku 2060 by na 100 obyvateľov v produktívnom veku malo pripadnúť 101,2 v neproduktívnom veku.

Závery prognózy Vekového zloženia obyvateľstva

(Index zaťaženia)

V roku 2018 pripadalo na 100 obyvateľov
v produktívnom veku (20 – 64 rokov) 58
neproduktívnych obyvateľov (vo veku do 19
rokov alebo vo veku nad 64 rokov).

Závery 17. Slovenskej demografickej konferencie, jún 2019 Trnava

- Slovensko potrebuje jednoznačnú, koherentnú a najmä *reálne aplikovateľnú populačnú politiku* – to znamená systémový súbor opatrení zameranú na ovplyvnenie populačného vývoja prostredníctvom sociálnej, rodinnej, migračnej, bytovej i zdravotnej politiky. Populačná politika je teda predovšetkým súbor opatrení iných existujúcich politík, ktoré sú ale aplikované za účelom ovplyvnenia populačného vývoja. *Každopádne treba aplikovať široké spektrum opatrení.*

Závery 17. Slovenskej demografickej konferencie, jún 2019 Trnava

- *Populačná politika sa týka aj priamych a nepriamych pronatalitných opatrení.* Hoci efektívnosť pronatalitných opatrení je obmedzená, treba ich realizovať, pretože aj nárast úhrnnej plodnosti o 0,1 dieťaťa má určitý vplyv na budúce starnutie. Zároveň je dôležité, aby išlo o dlhodobu udržateľné a stabilné opatrenie. Populačné politiky možno rozdeliť na tie, ktoré sa pokúšajú *demografický vývoj priamo ovplyvniť* (imigrácia, pronatalitné nástroje). Tieto sú veľmi dôležité, ale rovnako netreba zabudnúť na tzv. *adaptačné opatrenia*. Tie sa pokúšajú zmierniť dopady demografického vývoja.

Závery 17. Slovenskej demografickej konferencie, jún 2019 Trnava

- Ukazuje sa, že napriek tomu, že demografi na tieto skutočnosti poukazujú už minimálne dve dekády, opatrenia na centrálnej, regionálnej i lokálnej úrovni sú nedostatočné, v niektorých oblastiach v podstate žiadne, a niektoré dokonca idú proti reálnej adaptácii na niektoré nezvratné demografické zmeny. Je potrebné zdôrazniť, že neriešenie týchto problémov dopadne nie na súčasných dôchodcov, ale na budúce generácie, ktoré sú v súčasnosti mladšími pracujúcimi, deťmi, a na generácie, ktoré sa ešte ani nenarodili.

Európsky systém štatistík sociálnej ochrany (Metodika ESSPROS)

- Medzinárodne porovnateľné údaje o príjmoch a výdavkoch na sociálnu ochranu sú dostupné na webovej stránke Eurostat-u za členské štáty EÚ a v publikáciách ŠÚ SR. Najnovšie údaje sú za rok 2016.

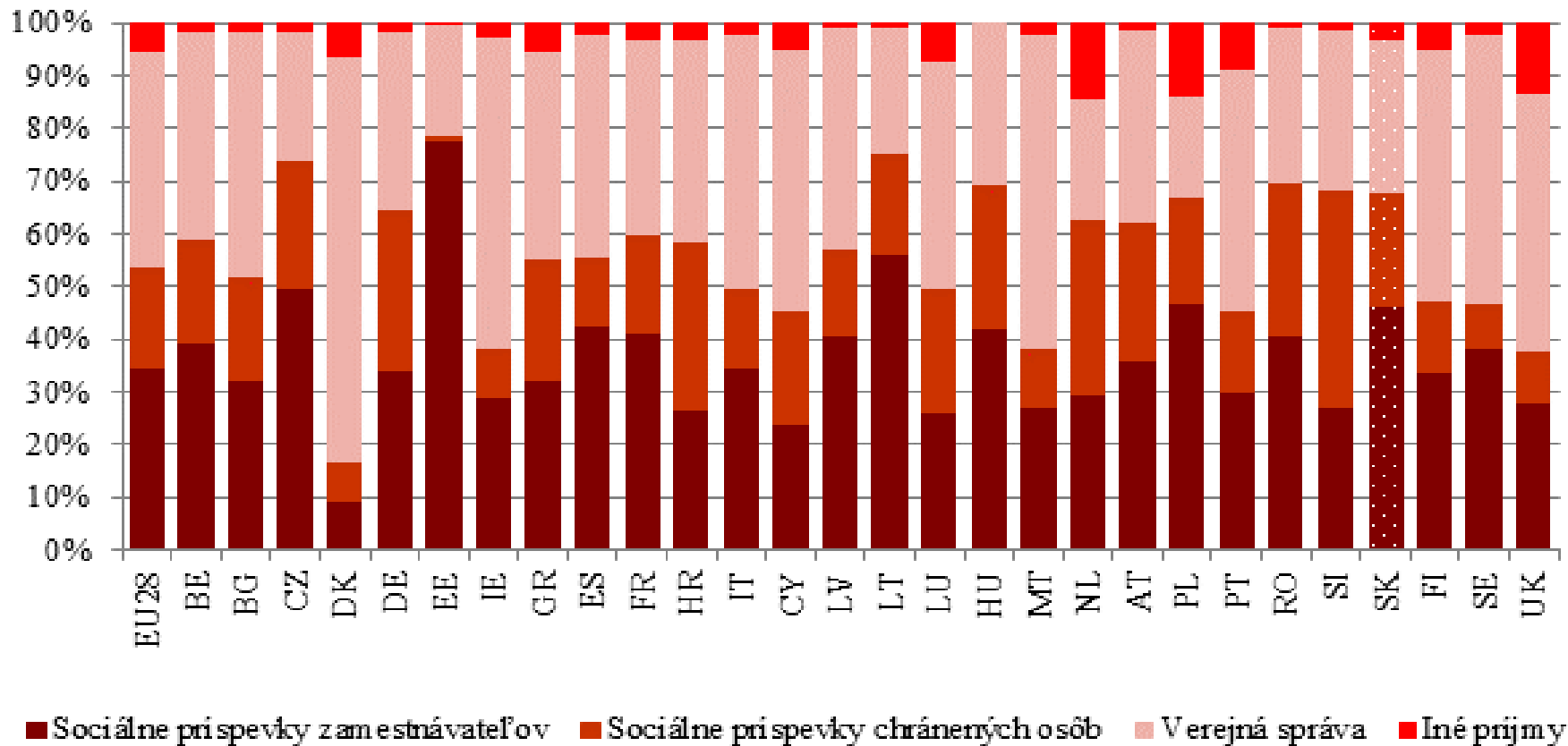
Príjmy na sociálnu ochranu

- Príjmy programov sociálnej ochrany zahŕňajú sociálne príspevky (od zamestnávateľov, zamestnancov, SZČO, dobrovoľných platiteľov), príspevky verejnej správy (platby štátneho rozpočtu, regionálnej a miestnej samosprávy a fondov povinného sociálneho zabezpečenia), transfery z iných programov a iné príjmy.

Príjmy na sociálnu ochranu podľa typu, 2016

	EUR/obyv	PPS/obyv	% z HDP	Zamest.	Chrán.osoby	Ver.správa	Iné
EU-28	8676	8676	29,6	34,9	19,7	40,4	5,1
EU-15	10327	9603	30,6	34,3	19,5	41,2	5,0
EA-19	9563	9404	30,1	36,4	22,5	37,8	3,3
BE	11040	9989	29,6	39,4	19,8	39,0	1,8
BG	1264	2920	18,7	32,2	20,0	46,3	1,6
CZ	3242	5306	19,4	49,7	24,2	24,7	1,4
DK	17281	12289	35,7	9,6	7,2	77,0	6,2
DE	11957	11608	31,2	34,2	30,6	33,5	1,7
EE	2673	3743	16,2	77,8	1,2	21,0	0,1
IE	9436	7508	16,4	29,2	9,4	58,8	2,7
GR	4241	5151	26,2	32,2	23,1	39,3	5,3
ES	5496	5963	22,8	42,6	13,2	42,3	1,9
FR	11461	10792	34,4	41,3	18,9	36,7	3,1
HR	2557	4054	22,9	26,9	31,8	38,5	2,8
IT	8430	8336	30,4	34,8	14,8	48,4	2,1
CY	4168	4709	19,2	23,7	21,6	49,8	5,0
LV	1954	2934	15,4	40,7	16,6	42,1	0,6
LT	2276	3903	16,9	56,4	19,2	23,6	0,8
LU	22598	16317	24,8	26,4	23,3	43,2	7,2
HU	2199	3965	19,0	42,1	27,4	30,5	0,0
MT	3729	4571	16,7	27,3	11,1	59,4	2,1
NL	13952	12362	33,5	29,3	33,6	23,0	14,1
AT	12073	10940	29,9	36,0	26,1	36,6	1,3
PL	2322	4576	20,7	47,0	20,2	18,9	13,9
PT	4825	5924	26,9	29,8	15,6	46,0	8,7
RO	1313	2723	15,1	40,7	29,2	29,3	0,8
SI	4466	5386	22,9	27,3	40,9	30,6	1,2
SK	2873	4489	19,2	46,6	21,6	28,9	3,0
FI	12915	10579	32,8	33,9	13,3	47,8	5,0
SE	14955	11097	32,0	38,2	8,8	50,9	2,1
UK	11303	9239	30,8	28,2	9,9	48,8	13,1

Príjmy na sociálnu ochranu podľa typu, 2016

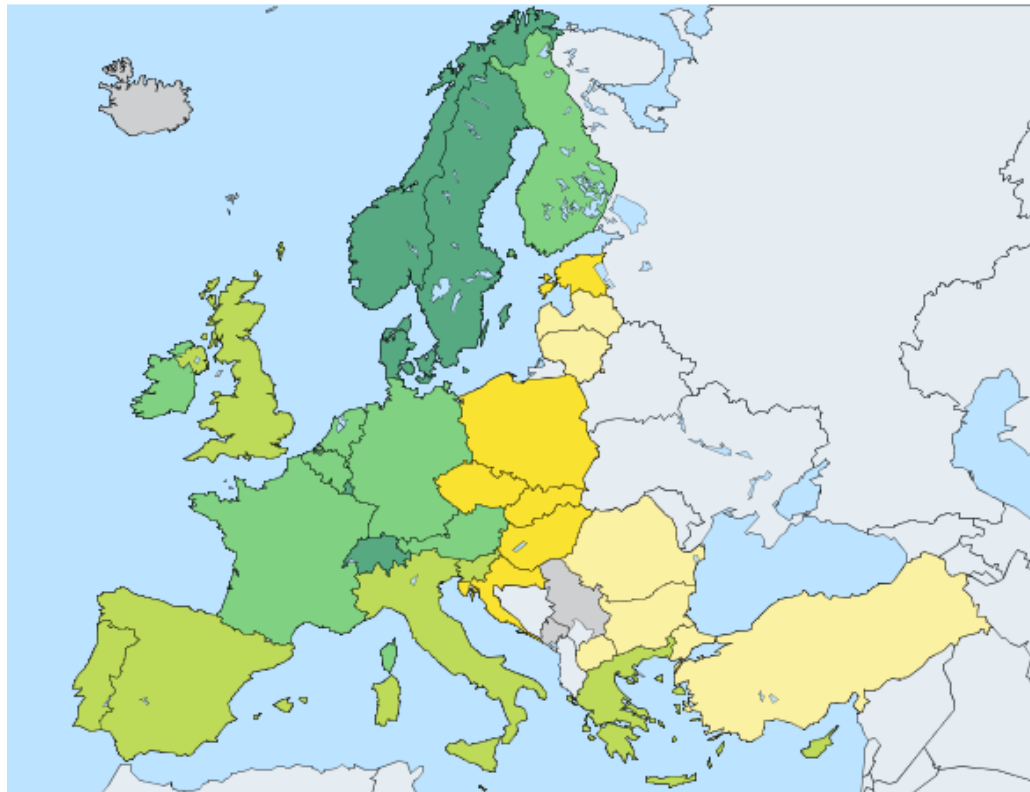
Výdavky na sociálnu ochranu

- Výdavky zahŕňajú sociálne dávky podľa účelov sociálnej ochrany, administratívne výdavky a iné výdavky.
- ESSPROS klasifikuje sociálne dávky podľa 8 nasledovných účelov:
 - choroba/zdravotná starostlivosť
 - invalidita
 - staroba
 - pozostalí
 - rodina/deti
 - nezamestnanosť
 - bývanie
 - sociálne vylúčenie inde nezaradené.

Hrubé výdavky na sociálnu ochranu, 2016

	% HDP	PPS/obyv	EUR/obyv	choroba	zdr.pos t.	staroba	pozost alí	rodina,d eti	nezam.	bývanie
EU-28	28,1	8232	8232	29,5	7,4	40,1	5,5	8,7	4,7	4,2
EU-15	29,0	9097	9783	29,6	7,4	39,9	5,4	8,6	4,8	4,3
EA-19	29,2	9151	9305	29,4	7,3	39,4	6,6	8,2	5,6	3,5
BE	29,8	10046	11103	26,6	8,6	38,4	6,6	7,5	9,1	3,3
BG	17,5	2728	1180	27,5	7,4	44,6	5,4	10,4	3,2	1,6
CZ	18,9	5157	3151	32,4	6,4	43,7	3,3	8,9	2,6	2,8
DK	31,6	10891	15316	20,7	13,1	37,2	5,6	11,4	4,7	7,4
DE	29,4	10952	11281	34,9	8,1	32,3	6,4	11,4	3,5	3,4
EE	16,6	3835	2738	29,8	11,4	41,5	0,4	13,0	2,9	1,1
IE	15,8	7238	9097	38,1	5,4	31,4	2,3	8,6	10,1	4,2
GR	26,6	5214	4293	20,5	5,9	54,9	10,2	4,0	3,7	0,9
ES	24,3	6349	5852	27,6	7,1	40,6	9,7	5,4	8,1	1,5
FR	34,3	10777	11445	28,6	6,4	40,2	5,4	7,6	6,2	5,6
HR	21,3	3768	2377	33,4	10,9	34,2	9,1	8,6	2,4	1,5
IT	29,7	8138	8229	23,1	5,8	48,7	9,1	6,2	6,1	1,0
CY	19,1	4684	4146	18,6	4,2	48,7	7,5	7,1	5,5	8,4
LV	15,2	2901	1932	25,0	9,1	47,8	1,2	11,1	4,7	1,2
LT	15,4	3568	2081	31,4	9,3	43,0	2,9	7,8	3,3	2,3
LU	22,0	14469	20040	24,6	10,8	31,7	7,8	15,4	5,8	3,9
HU	19,2	4006	2222	27,6	6,3	44,5	5,5	11,9	1,7	2,4
MT	16,7	4572	3731	33,0	3,6	44,2	8,3	5,9	2,7	2,3
NL	29,5	10867	12264	32,9	9,4	38,6	4,0	4,0	4,7	6,4
AT	30,3	11095	12244	25,6	6,4	44,0	5,8	9,5	5,8	3,0
PL	20,3	4497	2282	23,2	6,7	46,4	9,3	12,8	0,9	0,8
PT	25,2	5564	4531	25,2	7,2	50,2	7,6	4,9	3,8	1,0
RO	14,6	2622	1264	27,1	6,9	50,3	4,3	9,6	0,6	1,2
SI	23,3	5488	4551	33,3	5,4	41,9	6,2	7,5	2,6	3,2
SK	18,4	4287	2744	32,5	8,8	40,1	4,9	9,0	3,0	1,7
FI	31,8	10259	12525	22,7	9,9	40,7	2,6	9,9	8,3	5,9
SE	29,6	10260	13826	25,9	10,9	42,2	1,1	10,3	3,5	6,2
UK	26,2	7842	9594	32,6	6,6	41,9	0,3	9,9	1,4	7,2

Hrubé výdavky na sociálnu ochranu v EUR na obyvateľa, 2016

Legend

594.01 - 1892.44

1892.44 - 3416.79

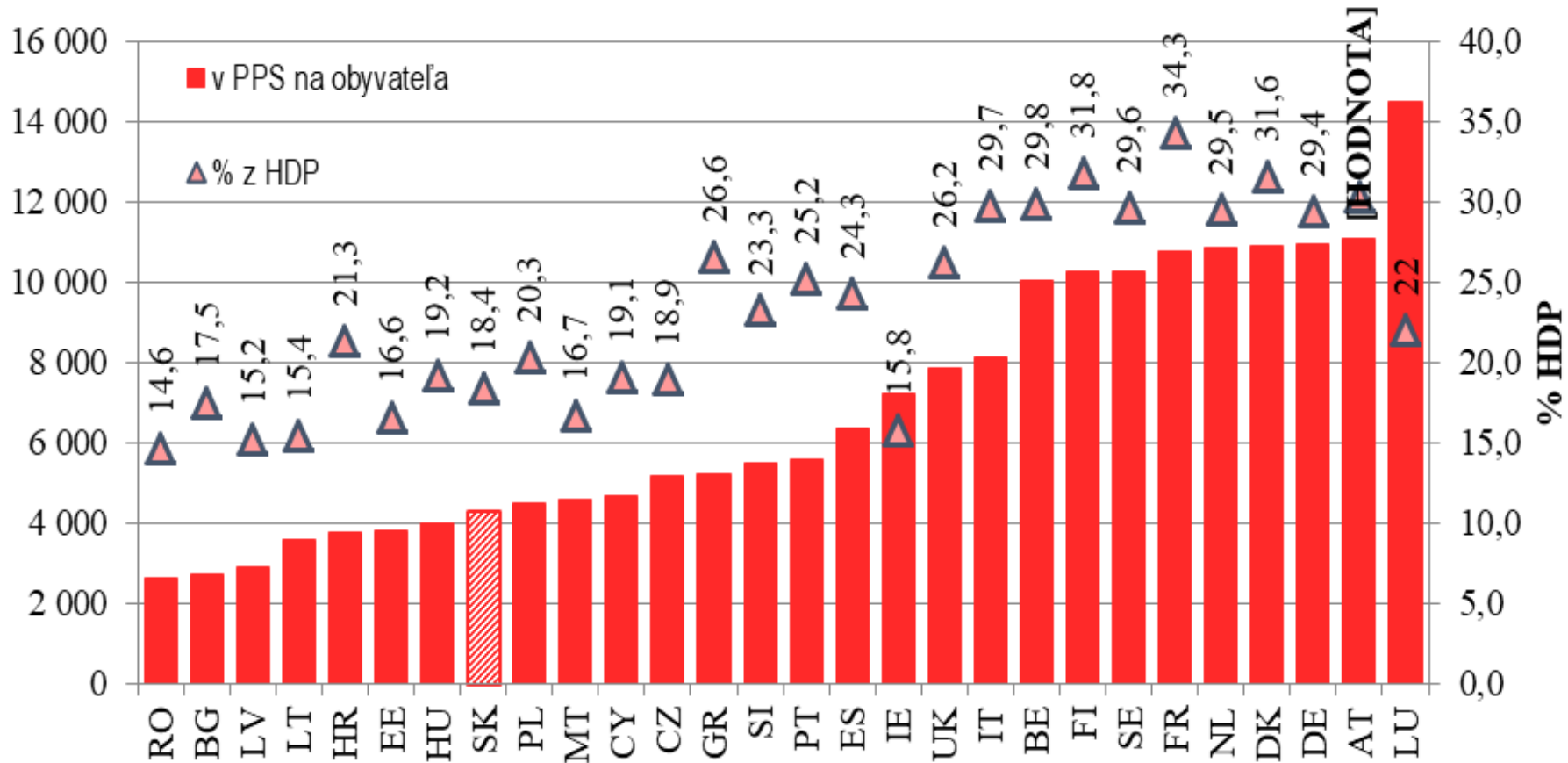
3416.79 - 8277.75

8277.75 - 11576.93

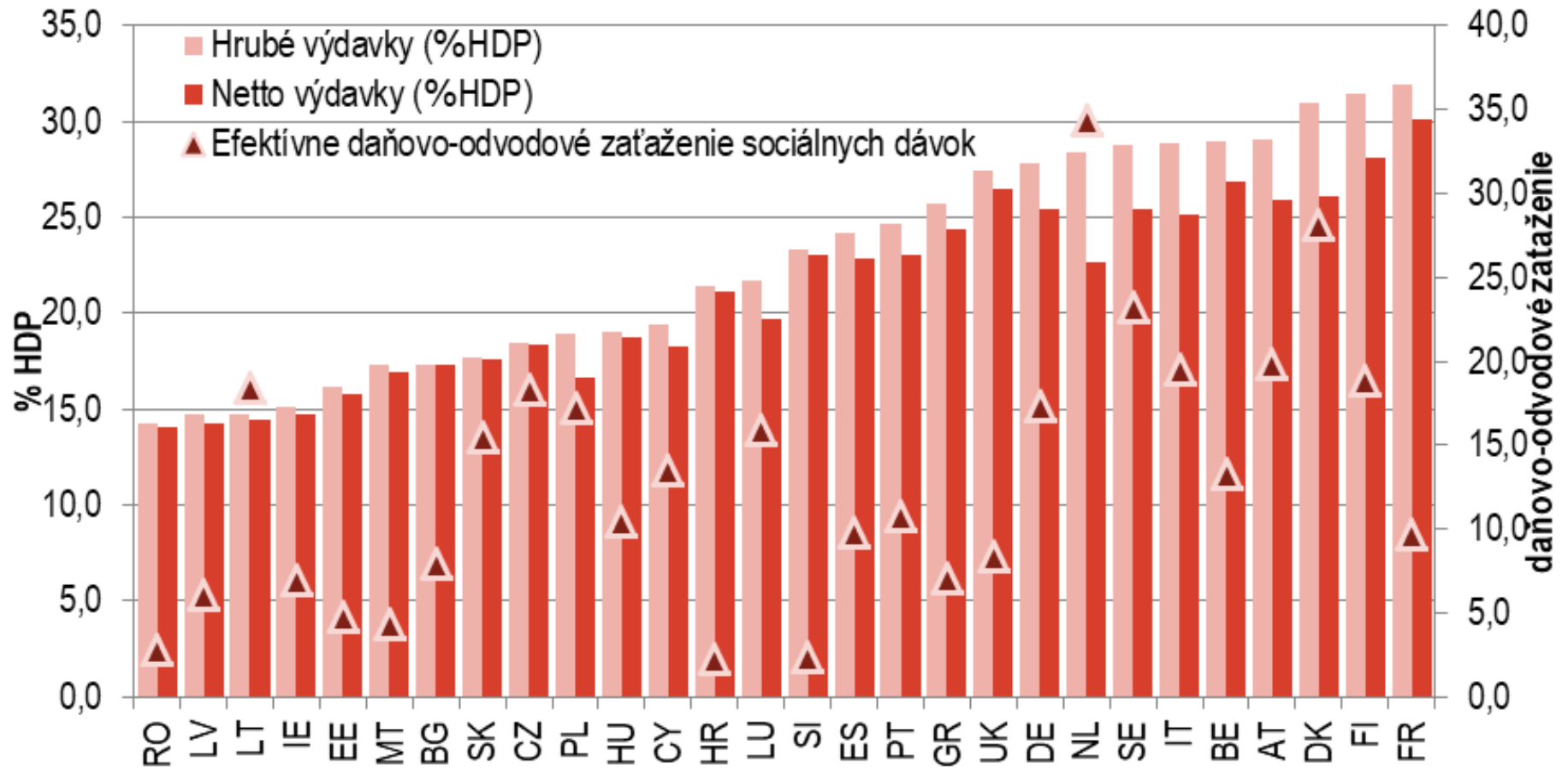
11576.93 - 18647.78

Not available

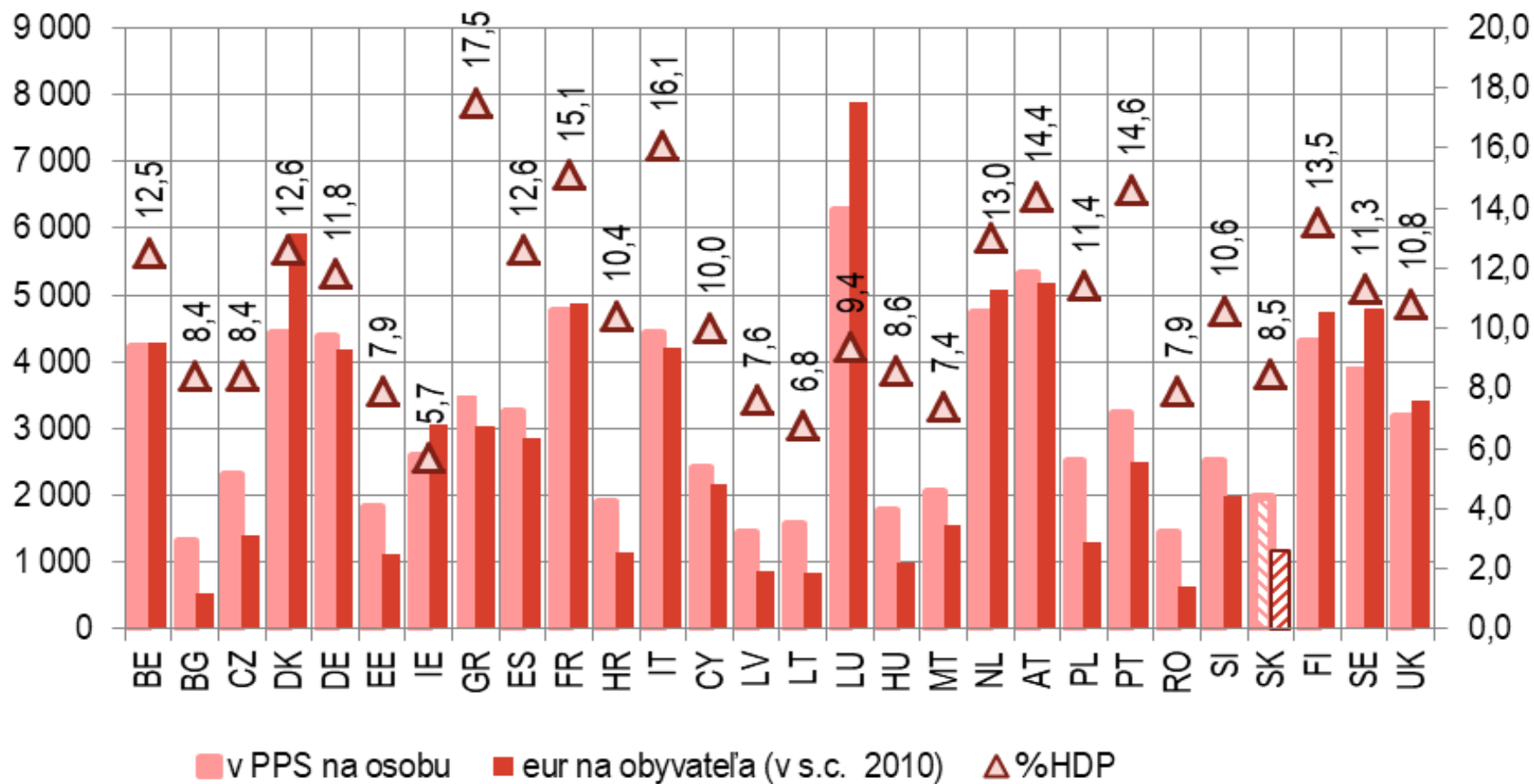
Hrubé výdavky na sociálnu ochranu v PPS na obyvateľa a v % HDP, 2016

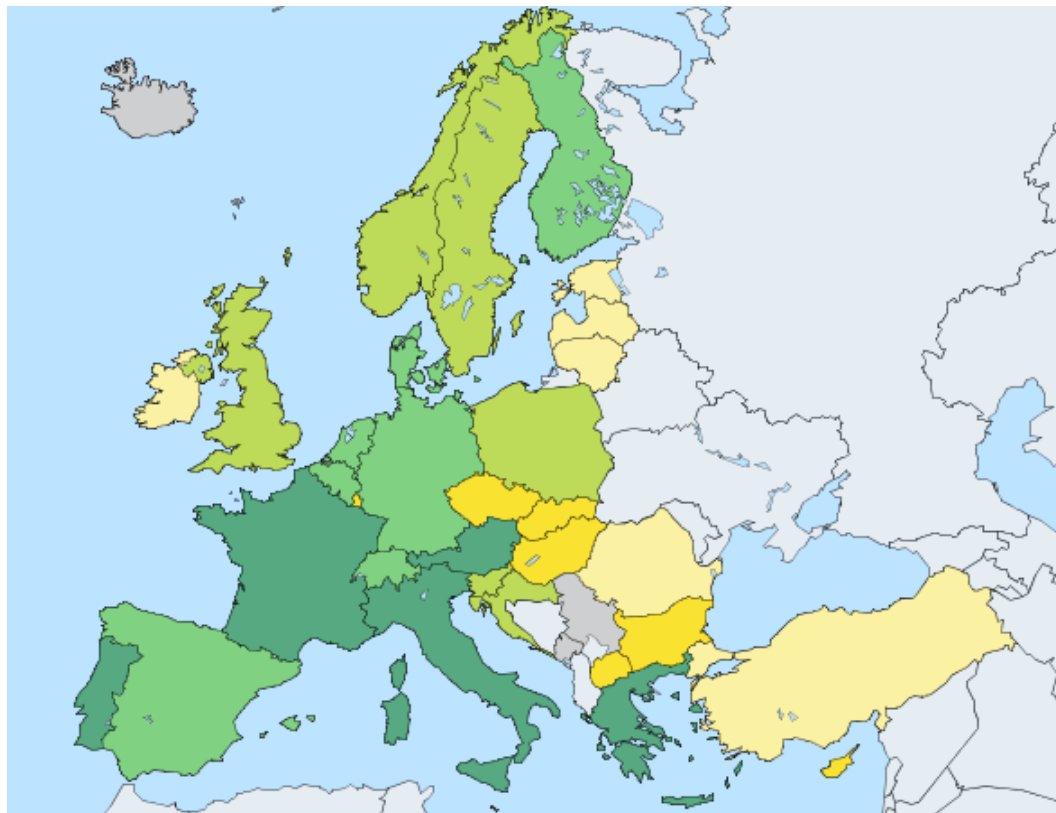
Hrubé a čisté výdavky na sociálnu ochranu v % HDP, 2015

Výdavky na dôchodky, 2016

Výdavky na důchodky v % HDP běžné ceny, 2016

Legend

5.7 - 7.9

7.9 - 10.0

10.0 - 11.4

11.4 - 13.5

13.5 - 17.5

Not available

Literatúra

- Prognóza populačného vývoja Slovenskej republiky do roku 2060, INFOSTAT marec 2013, autori Branislav Bleha, Branislav Šprocha a Boris Vaňo
- Sociálna ochrana v Slovenskej republike v roku 2016 (podľa metodiky ESSPROS), ŠÚ SR január 2019
- Verejná databáza EUROSTAT-u (Eurobase)
<http://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/overview>

Ďakujem za pozornosť.